17/02/2019

Διασώζεται ιστορικός ναός του 1350 μΧ στον Θεολόγο Σπάρτης

/ Ορθόδοξες Προβολές

Ανάμεσα στις δεκάδες ναών της Λακωνίας συγκαταλέγεται και ο -όχι τόσο γνωστός στο ευρύ κοινό- Ιερός Ναός του Αγίου Νικολάου του Νέου, που βρίσκεται στην περιφέρεια του χωριού Θεολόγος Δ. Σπάρτης (θέση «Αχραγιάς»), κοντά στο ποτάμι της Κελεφίνας.

Στα βορειοανατολικά του Θεολόγου βρίσκεται ο πανέμορφος ναός, που υπήρξε καθολικό ιεράς μονής, όπου ζούσαν ασκητές μοναχοί. Η Ιερά Μονή Αγίου Νικολάου του Νέου (Αχραγιά) ήταν από εξ αρχής «εν αυτονομία», δηλαδή ήταν ανεξάρτητη, κάτι που το μαρτυρεί ο πολύ προσεγμένος και καλαίσθητος ναός, αλλά και ο πολύ προσεγμένος γλυπτός και γραπτός διάκοσμος, που το κατατάσσει σε ένα από τα κορυφαία μνημεία της Λακωνίας και της υπαίθρου χώρας του Δεσποτάτου του Μυστρά. Το έτος 1769 περιήλθε εξ’ αγοράς ως μετόχιον της Ιεράς Μονής Αγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων Λακωνίας. Όμως στα τέλη του 20ου αιώνα περιήλθε στην προστασία και την φροντίδα δια εγγράφου της ενορίας Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου.

Η ενορία Αγίου Ιωάννη Θεολόγου Σπάρτης ανακοίνωσε ότι, μετά από αρκετές

προσπάθειες, εντάχθηκε σε μεταπτυχιακή μελέτη του ΕΜΠ (Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου), η μελέτη συντήρησης και αποκατάστασης του κορυφαίου αυτού βυζαντινού μνημείου, που χρονολογείται στα 1350 μΧ. Η ενημέρωση περί έγκρισης της μελέτης έγινε την Τετάρτη (13/2) από την Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Λακωνίας.

Μάλιστα, το Σαββάτο 16 Φεβρουαρίου θα ξεκινήσουν οι εργασίες στο πλαίσιο αρχιτεκτονικής αποκατάστασης του ομώνυμου ναού και του περιβάλλοντος εξωτερικού χώρου. Το έργο θα εκτελεστεί με την συνεργασία του ομότιμου καθηγητή της Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του ΕΜΠ κ. Ιωάννου Κίζη και της Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Λακωνίας. Τη μελέτη θα αναλάβει ο αρχιτέκτων κ. Εμανουήλ Σηρακάκης.

Η ιστορία του ναού

Ο Άγιος Νικόλαος ο νέος (Αχραγιά) ιδρύεται το 1350-1400 μΧ και διακοσμείται στο τελευταίο τέταρτο του 14ου αιώνα ακολουθώντας τις πιο σύγχρονες τάσεις της τέχνης στην Κωνσταντινούπολη,όπως εκφράστηκαν στον Μυστρά, το προπύργιο της συρρικνούμενης αυτοκρατορίας των Παλαιολόγων στο νότιο ελλαδικό χώρο. Ο πολύ προσεγμένος γλυπτός και γραπτός διάκοσμος που το κατατάσσει ένα από τα κορυφαία μνημεία της Λακωνίας και της υπαίθρου χώρας του Δεσποτάτου του Μυστρά. Ο πανέμορφος Ιερός Ναός του Αγίου Νικολάου του Αχραγιά υπήρξε καθολικό Ιεράς Μονής όπου εκεί ήταν Ασκητές μοναχοί. Η Ιερά και σεβασμία Μονή του Αγίου Νικολάου του νέου (Αχραγιά) ήταν από εξ αρχής «εν αυτονομία», δηλαδή ήταν ανεξάρτητη κάτι που το μαρτυρεί ο πολύ προσεγμένος και καλαίσθητος Ναός αλλά και ο πολύ προσεγμένος γλυπτός και γραπτός διάκοσμος. Η ιστορία μας περιγράφει πως ο άγνωστος χορηγός της μονής του Αγίου Νικολάου του νέου (Αχραγιά) είχε, όχι μόνον τα οικονομικά μέσα, την παιδεία και τις εκλεπτυσμένες προτιμήσεις των αριστοκρατών του Μυστρά, αλλά προφανώς διέθετε και τις κατάλληλες διασυνδέσεις, ώστε να καλέσει συνεργεία με την βοήθεια των μοναχών της Μονής Βροντοχίου και των μοναχών της Ιεράς Μονής Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου (μετόχιον) από την πρωτεύουσα του Δεσποτάτου. Ο εγγεγραμμένος σταυροειδής ναός του Αγίου Νικολάου με αρχιτεκτονικά στοιχεία, όπως τα τυφλά αψιδώματα, που ακολουθούντην κωνσταντινουπολίτικη παράδοση και γλυπτό διάκοσμο σύμφωνο με τη τέχνη του Μυστρά, διακοσμήθηκε με τοιχογραφίες οι οποίες αντανακλούν τις σύγχρονες καλλιτεχνικές τάσεις της Κωνσταντινούπολης, όπως μεταλαμπαδεύτηκαν και καλλιεργήθηκαν στον Μυστρά, φανερώνοντας τις υψηλές φιλοδοξίες και τις στενές διασυνδέσεις του κτήτορα με το περιβάλλον της πρωτεύουσας του Δεσποτάτου.

Ο ναός είναι εγγεγραμμένος σταυροειδής, δίστυλος ναός με τρούλο (6,58 x 8,37μ.,χωρίς την αψίδα),άλλοτε καθολικό μονής, διασώζει μεγάλο μέρος του γλυπτού και γραπτού διακόσμου Λεπτομερέστερη μελέτη, ειδικότερα για τα γλυπτά δημοσίευσε ο Νικόλαος Δρανδάκης ο ίδιος στην Αρχαιολογική Εφημερίδα του 1994 συσχετίζοντας τα με έργα του Μυστρά του 14ου αιώνα. Τη χρονολόγηση δε του ναού τις τελευταίες δεκαετίες του 14ου αιώνα, πρότεινε ο Νικόλαος Δρανδάκης βασιζόμενος και στα συμπεράσματα του Τίτου Παπαμαστοράκη, ο οποίος υποστήριξε ότι οι τοιχογραφίες στον τρούλο του Αγίου Νικολάου είχαν ως πρότυπο το διάκοσμο του τρούλου της Περιβλέπτου του Μυστρά και ότι ως εκ τούτου θα έπρεπε να χρονολογηθούν στις δεκαετίες 1350-1400 μΧ.

Ο ναός τιμάται σήμερα στο όνομα του Οσιομάρτυρα Νικολάου εξ Ανατολής, γνωστού και ως Αγίου Νικολάου του Νέου του εν Βουνένη (ή Βουναίνη) της Θεσσαλίας του Θαυματουργού και πανηγυρίζει στις 9 Μαΐου.

Δείτε το ΒΙΝΤΕΟ εδώ

Πηγή: *lakonikos.gr / Χρήστος Πετρούλιας*